

Postanowienie z dnia 9 marca 2005 r.

I PZ 35/04

Pomiędzy pracownikami pozwanymi w sprawie o odszkodowanie z tytułu wspólnej odpowiedzialności materialnej nie występuje współuczestnictwo konieczne (art. 72 § 2 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie Kuczyński, Herbert Szurgacz..

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 9 marca 2005 r. sprawy z powództwa Firmy Handlowo-Uslugowej „O.G.” Anny S. w N.S. przeciwko Markowi O., Januszowi T., Piotrowi T., Piotrowi M., Michałowi R., Stanisławowi M. o zapłatę, na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 30 sierpnia 2004 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2004 r. Sąd Okręgowy w Krakowie odrzucił kasację strony powodowej Firmy Handlowo Usługowej „O.G.” Anny S. od wyroku tego Sądu z dnia 23 marca 2004 r., którym to wyrokiem zmieniono wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z dnia 10 kwietnia 2003 r. w ten sposób, że oddalono powództwo przeciwko Markowi O., Michałowi R., Piotrowi T., Januszowi T., Piotrowi M., Stanisławowi M. o zapłatę i orzeczono o kosztach procesu.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że dopuszczalność kasacji w sprawach o prawa majątkowe uzależniona jest od wartości przedmiotu zażalenia oraz od charakteru sprawy (art. 392¹ k.p.c.). Sąd ten wskazał, że roszczenie strony powodowej jest roszczeniem o prawa majątkowe, zatem w razie współuczestnictwa materialnego pracowników pozwanych z tytułu współodpowiedzialności materialnej opartej na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 1

k.p.c.) o dopuszczalności kasacji decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia osobno przeciwko każdemu z pozwanych (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 1997 r., I PKN 65/96, OSNAPiUS 1997 nr 17, poz. 317). W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania wartość przedmiotu zaskarżenia dla każdego z pozwanych oddzielnie nie przekracza kwoty 10.000 zł, a zatem - działając na podstawie art. 393⁵ k.p.c. - Sąd Okręgowy odrzucił kasację.

Strona powodowa wniosła zażalenie na powyższe postanowienie. Skarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie przepisów procedury przez błędne pominięcie przepisu art. 72 § 2 k.p.c. i uznanie, że współuczestnictwo pozwanych nie ma charakteru współuczestnictwa koniecznego, a w konsekwencji błędne uznanie, że w niniejszej sprawie kasacja jest niedopuszczalna z uwagi na treść art. 392¹ k.p.c.

W uzasadnieniu podniesiono, że odpowiedzialność pozwanych ma swoje źródło w umowie o współodpowiedzialności materialnej, a zatem istota tego stosunku prawnego wskazuje na konieczność łącznego występowania wszystkich zobowiązanych w procesie, co wskazuje na współuczestnictwo materialne konieczne. Konieczność współuczestnictwa w procesie wytoczonym na podstawie umowy o współodpowiedzialności materialnej pracowników wynika zdaniem skarżącej z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego co do konieczności rozważenia zasady i wysokości odszkodowania każdego ze współodpowiedzialnych pracowników. Rozważenie takie nie byłoby możliwe w sytuacji, gdyby nie było współuczestnictwa koniecznego w procesie.

Strona powodowa podnosiła także, iż Sąd Okręgowy orzekając o odrzuceniu kasacji dopuścił się niekonsekwencji, albowiem orzekając in meriti wyrokiem oddalił powództwo w całości, a nie co do poszczególnych pozwanych, a takie orzeczenie jest charakterystyczne dla współuczestnictwa koniecznego. Zdaniem strony powodowej kasacja jest dopuszczalna, mimo iż w stosunku do poszczególnych pozwanych poszczególne roszczenia nie przekraczają kwoty 10.000 zł i w związku z tym wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne i podlega oddaleniu. Zgodnie z art. 392¹ §1 k.p.c. kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Strona powodowa wska-

zała jako łączną wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 19.993,84 zł. W wykonaniu wezwania Sądu podała także wartość przedmiotu zaskarżenia dla każdego z pozwanych oddzielnie. W każdym przypadku była to kwota niższa niż 10.000 zł.

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził roszczeń od sześciu pozwanych z tytułu niedoboru na podstawie przepisów o odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie. Wszyscy pozwani podpisali umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie. Z postanowień zawartej umowy wynikało między innymi, że pracownicy odpowiadają wspólnie za powstałe niedobory (§ 2), przy czym ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną pracownicy odpowiadają w częściach równych za powstały niedobór o ile pozostają w stosunku pracy w okresie objętym inwentaryzacją (§ 3). Tym samym zachodziło między pozwanymi współuczestnictwo materialne, co słusznie wskazała w zażaleniu strona skarżąca, gdyż przedmiot sporu stanowią obowiązki oparte na tej samej podstawie faktycznej i prawnej (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.), co nie świadczy jednak o występowaniu podnoszonego przez stronę skarżącą współuczestnictwa koniecznego (art. 72 § 2 k.p.c.).

Do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia zgodnie z art. 392¹ k.p.c. stosuje się odpowiednio przepisy o wartości przedmiotu sporu zawarte w art. 19-26 k.p.c. Przepis art. 21 k.p.c. stanowi, że jeżeli powód dochodzi pozwem kilku roszczeń zlicza się ich wartość. Zliczenie to dla ustalenia spełnienia przesłanki z art. 392¹ k.p.c. nie może mieć jednakże miejsca w razie, gdy powód dochodzi kilku roszczeń od kilku osób, które łączy współuczestnictwo formalne, a także, gdy mamy do czynienia po stronie pozwanej z jedną z dwu postaci współuczestnictwa materialnego, tj. oparcia praw lub obowiązków na tej samej podstawie faktycznej i prawnej. W tych przypadkach niemożliwe jest bowiem rozpoznanie apelacji i kasacji na rzecz współuczestników, którzy nie zaskarżyli wyroku, co oznacza, że wyrok uprawomocnia się wobec współuczestników, którzy go nie zaskarżyli (art. 378 § 3 k.p.c. dotyczący apelacji, zgodnie z art. 393¹⁹ k.p.c. stosowany odpowiednio do kasacji). W przypadku kasacji wysokość każdej z tych kwot decyduje o jej dopuszczalności, czyli o spełnieniu przesłanki z art. 392¹ §1 k.p.c. W fazie postępowań odwoławczych więź prawna łącząca współuczestników materialnych jest zbliżona do współuczestnictwa formalnego i dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia dla oceny dopuszczalności kasacji należy oceniać odrębnie dla roszczeń skierowanych przeciwko każdemu z pozwanych.

Pogląd ten był wielokrotnie prezentowany, w tym między innymi w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 1997 r., I PKN 65/96 (OSNAPiUS 1997 nr 17, poz. 317), postanowieniu z dnia 21 marca 1997 r., I PKN 61/97 (OSNAPiUS 1998 nr 1, poz. 16).

Biorąc pod uwagę powyższe zażalenie strony powodowej należało oddalić.

=====